

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI
W SYTUACJI ZAGROŻENIA**

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI

Podstawa prawna: „Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży”.

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia, powinno być prowadzone w możliwie **najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.**

Decyzją Dyrektora szkoły może zostać zwołany **Zespół Wychowawczy** w celu dokładnego rozpoznania zdarzenia i ustalenia końcowych decyzji.

Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.

W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UZALEŻNIENIAMI

I. NARKOTYKI NA TERENIE SZKOŁY

1. ZABEZPIECZENIE

- Umieścić substancję w papierowej kopercie, „koszulce” biurowej itp.
- Przenieść substancję w bezpieczne miejsce, np. do gabinetu dyrektora.
- Ustalić okoliczności zdarzenia.

2. POWIADOMIENIE DYREKTORA SZKOŁY

- Przekazać dyrektorowi zabezpieczoną substancję oraz informacje o dotychczasowych ustaleniach.
- W przypadku nieobecności dyrektora dalsze czynności podejmuje wicedyrektor pełniący dyżur.

3. ZAWIADOMIENIE POLICJI

- Dyrektor wzywa do szkoły policję w każdym przypadku ujawnienia substancji wyglądem przypominającej narkotyk.
- Po przybyciu policji dyrektor przekazuje jej zabezpieczoną substancję oraz informuje o ustaleniach dotyczących okoliczności zdarzenia.

II. UCZEŃ POSIADAJĄCY NARKOTYK / ALKOHOL

1. ZABEZPIECZENIE

- Odizolować ucznia od reszty klasy.
- Zapewnić stałą obecność przy uczniu jakiegokolwiek osoby z personelu szkoły, aby uniemożliwić mu kontakt z innymi osobami.
- Ustalić (w miarę możliwości) okoliczności wejścia ucznia w posiadanie narkotyku/alkoholu.
- Zażądać wydania substancji (opróżnienie przez ucznia kieszeni, zawartości plecaka itp.).
- W przypadku dobrowolnego wydania substancji – zabezpieczyć ją zgodnie z procedurą.

2. POWIADOMIENIE DYREKTORA SZKOŁY

- Przekazać dyrektorowi zabezpieczoną substancję oraz informacje o dotychczasowych ustaleniach.
- W przypadku nieobecności dyrektora dalsze czynności winien podjąć wicedyrektor pełniący dyżur.
- Do momentu przybycia policji i rodziców dziecko pozostaje pod opieką dyrektora, nauczyciela lub innej dorosłej osoby.

3. POWIADOMIENIE RODZICÓW DZIECKA I POLICJI

- Dyrektor/nauczyciel winien powiadomić o zdarzeniu policję oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
- W przypadku braku możliwości skontaktowania się z rodzicami/opiekunami ucznia, należy zapewnić obecność nauczyciela/ pedagoga/ psychologa szkolnego.

III. UCZEŃ POD WPLYWEM NARKOTYKU/ALKOHOLU

1. ZABEZPIECZENIE

- Odizolować ucznia od reszty klasy/grupy, zapewnić stałą obecność przy uczniu kogokolwiek z personelu szkoły i uniemożliwić mu kontakt z innymi osobami.
- Ustalić (w miarę możliwości) okoliczności odurzenia się ucznia (co zażył, od kogo nabył substancję psychoaktywną).
- Powiadomić wychowawcę klasy.

2. POWIADOMIENIE DYREKTORA SZKOŁY

- Przekazać dyrektorowi zabezpieczoną substancję wraz z informacją dot. okoliczności zdarzenia. W przypadku nieobecności dyrektora dalsze czynności podejmuje wicedyrektor pełniący dyżur.
- Do momentu przybycia rodziców/policji, uczeń musi pozostawać pod opieką dyrektora, nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

3. WEZWANIE POMOCY MEDYCZNEJ I RODZICÓW DZIECKA

- Gdy istnieją okoliczności wskazujące na bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia ucznia, należy wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić rodziców/opiekunów dziecka.
- Gdy nie zachodzą ww. okoliczności należy zobowiązać rodziców do natychmiastowego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje dyrekcja.

4. WEZWANIE POLICJI

- Policję należy powiadomić w każdym przypadku, kiedy zachowanie ucznia wskazuje, iż jest on pod wpływem narkotyków/alkoholu przy czym w sytuacji, gdy uczeń swoim zachowaniem stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia swojego lub innych osób, należy powiadomić jednocześnie policję i pogotowie ratunkowe.

W POZOSTAŁYCH SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

I. AGRESJA I PRZEMOC RÓWIEŚNICZA NA TERENIE SZKOŁY

1. SYTUACJE ŚWIADCZĄCE O AGRESJI I PRZEMOCY

- naruszenie godności osobistej innych osób (wulgaryzmy, przemoc psychiczna)
- naruszenie nietykalności fizycznej innych osób (bójki, pobicia, rozbój, kradzież, uszkodzenie ciała)

2. PODJĘCIE DZIAŁAŃ

- Natychmiast i stanowczo zareagować na zaistniałą sytuację.
- Przeprowadzić rozmowę z uczniami w celu uświadomienia im ich nieodpowiednich zachowań.
- Zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia. W razie potrzeby wysłać innego ucznia po pomoc (nauczyciela przebywającego obok, wychowawcę, dyrektora, pedagoga, psychologa, pielęgniarkę szkolną).
- W przypadku nieobecności pielęgniarki szkolnej udzielić uczniowi pierwszej pomocy lub w razie potrzeby wezwać pogotowie.
- Powiadomić wychowawcę. W razie konieczności: dyrektora, pedagoga, psychologa szkolnego,
- Przeprowadzić postępowanie wyjaśniające (dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, wychowawca klasy), ustalić ewentualnych świadków zdarzenia.
- W poważniejszych przypadkach (pobicie, rozbój, uszkodzenie ciała) lub w momencie, gdy sprawca jest z poza szkoły powiadomić policję.
- Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa (np. kradzieży) i przekazanie ich policji.
- Szczególną opieką otoczyć ofiarę zajścia (wsparcie ze strony wychowawcy, pedagoga i psychologa). Powiadomić o zajściu jej rodziców a także poinformować ich o możliwościach dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie zajścia w Komendzie Policji.
- Możliwie jak najszybciej poinformować rodziców sprawcy, o udziale ich dziecka w zajściu, uzyskanych od niego wyjaśnieniach i podjętych przez szkołę krokach (wychowawca). Rodzic może zostać wezwany do szkoły w trybie natychmiastowym.

- Wobec ucznia – sprawcy zajścia zastosować kary opisane w Statucie Szkoły.
- Poinformować go o podjętych wobec niego decyzjach.
- Zaplanować i przeprowadzić działania mające na celu zmianę sposobu zachowania ucznia na akceptowane społecznie (wychowawca, pedagog, psycholog).
- Sporządzić notatkę służbową z dokładnym opisem zaistniałej sytuacji.
- W sytuacji aktów powtarzającej się agresji lub czynów rozmyślnych, szkoła zwraca się z prośbą o interwencję do Komendy Policji, Sądu Rejonowego.
- Szkoła bierze udział w wyjaśnianiu spraw z udziałem uczniów, dziejących się poza terenem szkoły, po otrzymaniu prośby uczniów lub ich rodziców o pomoc.

II. UCZEŃ SPRAWCĄ AGRESJI WOBEC NAUCZYCIELA

1. RODZAJE ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH WOBEC NAUCZYCIELA LUB INNEGO PRACOWNIKA SZKOŁY

- lekceważące i obraźliwe zachowanie wyrażone zarówno słowem jak i gestem
- prowokowanie
- naruszenie prywatności i nietykalności osobistej
- użycie przemocy fizycznej lub psychicznej
- pomówienie i oszczerstwa

2. DZIAŁANIA

- Zwrócić uczniowi uwagę, że jego zachowanie ma charakter agresywny.
- Poinformować ucznia w obecności klasy o przekroczonych normach i grożących mu konsekwencjach.
- Przeprowadzić indywidualną rozmowę z uczniem (wyjaśnić przyczynę zachowania, poinformować o szkodzie, jaką poniósł nauczyciel, zobowiązać ucznia do zaprzestania podobnych zachowań, poinformować o dalszych krokach, jakie nauczyciel zamierza podjąć).
- Poinformować wychowawcę klasy o przebiegu rozmowy i przyjętych ustaleniach.
- W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie, że uczeń znajduje się pod wpływem środków odurzających postępować zgodnie ze stosowną procedurą.

3. WYCHOWAWCA KLASY

- Informuje rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
- Stosuje wobec ucznia karę regulaminową.
- Regularnie rozmawia z agresywnym uczniem i włącza do współpracy pedagoga, psychologa.
- Pozostaje w kontakcie z nauczycielem, wobec którego uczeń dopuścił się agresji.

4. POWIADOMIENIE DYREKTORA SZKOŁY

- Gdy negatywne zachowanie ucznia się powtarza wychowawca klasy informuje dyrektora o agresywnym zachowaniu ucznia wobec nauczyciela.
- Dyrektor w obecności pedagoga, wychowawcy klasy i rodzica ucznia ustala sposób dalszego postępowania z możliwością skierowania sprawy do sądu.

III. CYBERPRZEMOC

1. ZABEZPIECZENIE

- Zabezpieczyć i zarejestrować wszelkie dowody cyberprzemocy. Zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony WWW, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy, jak również identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

2. POWIADOMIENIE ODPOWIEDNICH OSÓB

- Zapoznać dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, wychowawcę, rodziców z zaistniałą sytuacją oraz zabezpieczonymi dowodami.

3. IDENTYFIKACJA SPRAWCY

- Ustalić świadków – inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.

- Nawiązać kontakt z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu *art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną*.

4. POWIADOMIENIE POLICJI

- Gdy zostało złamane prawo a ustalenie sprawcy nie jest możliwe skontaktować się bezwzględnie z policją m.in. w celu uzyskania od dostawcy usługi internetowej /telefonicznej danych sprawcy.

5. DZIAŁANIA PODEJMOWANE WOBEC UCZNIA – SPRAWCY CYBERPRZEMOCY

1) **PRZEPROWADZIĆ ROZMOWĘ Z UCZNIEM O JEGO ZACHOWANIU:**

- ustalić okoliczności i przyczyny zajścia, poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- przekazać sprawcy jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
- omówić z uczniem skutki jego postępowania, poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- zobowiązać ucznia do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- określić sposoby zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
- nie konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2) **POWIADOMIĆ RODZICÓW SPRAWCY:**

- omówić z nimi zachowanie dziecka;
- poinformować ich o przebiegu zdarzenia i zapoznać z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

IV. KRADZIEŻ / ZNISZCZENIE PRZEZ UCZNIA MIENIA

1. DZIAŁANIA NAUCZYCIELA

- Powiadomić o zdarzeniu wychowawcę i dyrekcję szkoły.
- W razie potrzeby odizolować ucznia od pozostałych w celu zabezpieczenia ewentualnych dowodów.
- Zawiadomić rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia mienia o podjętych przez szkołę działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.

2. DYREKTOR

- Podejmuje decyzję o:
 - zwołaniu Zespołu Wychowawczego
 - zastosowaniu kary regulaminowej
 - sposobie zadośćuczynienia
 - przekazaniu sprawy policji.

V. FAŁSZERSTWO

1. SYTUACJE FAŁSZERSTWA W SZKOLE

- dokonywanie wpisów w dzienniku elektronicznym (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności);
- przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców;
- podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich;
- podkładanie prac innych uczniów jako własnych oraz udowodnione przez nauczyciela ściąganie;
- inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce itp.).

2. OSOBY MOGĄCE PODJĄĆ DECYZJĘ O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

- wychowawca klasy,
- nauczyciel przedmiotu,

- pedagog szkolny, psycholog szkolny,
- zespół wychowawczy,
- dyrektor szkoły.

3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA

- Powiadomić rodziców ucznia.
- Zorganizować spotkanie z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa.
- Podjąć decyzje o dalszym postępowaniu wobec ucznia w obecności rodziców.
- W przypadku powtarzających się sytuacji fałszerstw, skierować informację i prośbę o interwencję do Komendy Policji.

VI. OSOBA OBCA NA TERENIE SZKOŁY

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

1. POSTĘPOWANIE WOBEC OSOBY OBCEJ

- Zażądać informacji o celu pobytu.
- W przypadku, gdy osoba obca kieruje się do nauczyciela przedmiotu, skierować ją w pobliże pokoju nauczycielskiego i poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej.
- W innych wypadkach kierować osoby obce do dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego lub sekretariatu (w zależności od sprawy, z jaką ta osoba przychodzi).
- Podjąć próbę wyprowadzenia osoby obcej z terenu szkoły, gdy odmawia ona podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc.
- O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana dyrekcja szkoły.

VII. PRÓBA SAMOBÓJCZA U UCZNIA

Każdy pracownik pedagogiczny pracujący w szkole ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia.

1. CZYNNIKI WSKAZUJĄCE NA RYZYKO ZACHOWAŃ SAMOBÓJCZYCH

- Mówienie (lub wyrażanie w inny sposób) o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- Mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- Pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów, unikanie kontaktów, również z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie, zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność, używanie wyrażen, które mówią o jakimś krańcowym momencie w czasie, wiążą się z końcem, zaprzestaniem, odejściem itp., przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań, zaprzestanie dbałości o wygląd i higienę osobistą lub zmiana innych nawyków zachowania, kłopoty ze snem, bezsenność, brak apetytu,
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych, przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków itp.

2. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O ZAMIARZE POPEŁNIENIA SAMOBÓJSTWA

- Powołać zespół kryzysowy w składzie: wychowawca, dyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny.
- Nie pozostawiać ucznia znajdującego w kryzysie samego i próbować (w miarę możliwości) przeprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce.
- Podjąć próbę oceny realności zagrożenia (wywiad z osobą przekazującą informację oraz z samym uczniem).
- Poinformować o zaistniałej sytuacji i o zagrożeniu rodziców.
- Przekazać ucznia pod opiekę rodziców lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia (zwłaszcza związana z przemocą, alkoholem lub innymi patologiami) odpowiednim instytucjom (np. policji).
- Jak najprędzej otoczyć ucznia opieką pedagoga szkolnego, psychologa lub w zależności od sytuacji również psychoterapeuty.

3. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O PODJĘCIU PRZEZ UCZNIA PRÓBY SAMOBÓJSTWA

- Zadbać o życie i zdrowie poszkodowanego ucznia poprzez udzielenie mu pierwszej pomocy, wezwanie pielęgniarki szkolnej lub wezwanie pogotowia.
- Poinformować telefonicznie rodziców / opiekunów prawnych ucznia o całym zajściu (wychowawca, podczas jego nieobecności dyrekcja).
- Powołać zespół kryzysowy w składzie: wychowawca, dyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny.
- Zwołać Zespół Wychowawczy w składzie: przewodniczący Zespołu, dyrekcja, wychowawca, pedagodzy, psycholog oraz wszyscy uczący ucznia nauczyciele, w celu poinformowania ich (pod rygorem zachowania tajemnicy) o zaistniałej sytuacji a także w celu podjęcia wspólnych działań i obserwacji zachowania ucznia przez wszystkich nauczycieli (przewodniczący Zespołu Wychowawczego w porozumieniu z dyrektorem szkoły).
- Starać się ustalić, dlaczego uczeń próbował popełnić samobójstwo.
- Zebrać od rodziców / opiekunów prawnych wszystkie dostępne informacje dotyczące ucznia np. dokumentację specjalistyczną w celu dokonania oceny ryzyka utrzymywania się zagrożenia ponowienia próby samobójczej.
- Zaplanować dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty.
- Zaoferować uczniowi pomoc.
- Podjąć próbę zmobilizowania rodziny, by udzieliła dziecku wsparcia i zapewniła mu bezpieczeństwo.
- Otoczyć ucznia szczególną życzliwością, bez obiecywania zachowania tajemnicy o podjęciu próby samobójczej.
- Bacznie obserwować jego zachowanie w szkole
- Poinformować go o wszystkich dostępnych ośrodkach wsparcia.